

УДК 324

Особливості застосування політтехнологій у виборчій кампанії України 2012 року

О.М. КАРПЯК

Дніпродзержинський державний технічний університет, м.Дніпродзержинськ, Україна
E-mail: kama21@ukr.net

Авторське резюме

Досліджуються теоретико-практичні аспекти застосування політтехнологій у виборчих процесах. Визначені групи факторів та умов, що обумовлюють технології політичного маніпулювання громадською думкою. Виявлено роль і значення інституціональних механізмів, політичних партій, інститутів політичної влади в управлінні як виборчого процесу, так і електорального поля. Широко використовувалися типові підходи щодо формування стратегій політтехнологічних практик у виборчих процесах. Приклад проведення виборів до українського парламенту 2012 року показує, що вони ґрунтувалися переважно на використанні маніпулятивної інформаційної стратегії, а також на застосуванні великої кількості різновидів ресурсів: політичних, законодавчих, соціально-економічних, фінансових, адміністративних, соціально-психологічних, що дає підстави стверджувати про нелегітимну природу самих виборів.

Існуючі політико-правові механізми цілеспрямовано звужували виборчі права і можливості конкуруючих політичних сил від опозиції, тобто нормативно-правові акти, були прийняті партією влади з метою обмеження суспільної значущості опозиційних політичних партій.

Парламентські вибори в Україні 2012 року також засвідчили, характер взаємодії інститутів громадянського суспільства та державної влади на рівні національного правового поля мали ознаки політичного корпоративізму, авторитаризму, що ставить під сумнів питання щодо легальності застосування законів у політичному переслідуванні громадських і політичних лідерів від опозиції в Україні.

Ключові слова: вибори, технічні партії, політтехнології, патронім, опозиція, маніпуляція.

Features of political technologies applications in the election campaign in Ukraine 2012

O.M. KARPIAK

Dneprodzerzhinsk state technical university, Dneprodzerzhinsk, Ukraine
E-mail: kama21@ukr.net

Abstract

The article deals with the theoretical and practical aspects of political technologies in the electoral process. Certain groups of factors and conditions that lead to the technology of political manipulation of public opinion have been defined. The role and importance of institutional arrangements, political parties, institutions of political power in management, as the electoral process and the electoral field has been revealed. Widely used types of approaches to the formation of political technology strategy practice in electoral processes on, the example of the elections to the Ukrainian parliament in 2012 year, based primarily on the use of manipulative communication strategy, as well as on the use of a large number of varieties of resources: political, legal, socio-economic, financial, administrative, social and psychological that gives grounds to assert the illegitimate nature of the elections.

Existing political and legal mechanisms purposefully restricted the voting rights and opportunities of competing political forces of the opposition, ie regulations adopted by the party-government in order to limit the social significance of the opposition political parties.

Parliamentary elections in Ukraine in 2012 showed that the nature of the interaction of civil society and public authorities at national legal framework had signs of political corporatism, authoritarianism, which casts doubt on the question of the legality of laws of political persecution of civil society and political leaders of the opposition in Ukraine.

Key words: elections, party technical, political technologies, cartridges, opposition, manipulation.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження політтехнологічних практик виборчих кампаній в Україні в рамках політичних знань протягом останніх десятиліть обумовлена не тільки владними устремліннями політичних партій, що є визначальним чинником у політичному устрої країни, але й необхідністю аналізу детермінант зазначеного процесу. Політична наука в аналізі виборчих кампаній переважно носила партійний характер. Сучасний етап ре-

формування політичної системи, поглиблення соціально-політичної кризи, радикалізація політичних практик у виборчих процесах в сучасному українському суспільстві актуалізували питання, проблему необхідності об'єктивізації застосування наукового методу в аналізі політико-правових чинників, умов, механізмів, що визначають зміст, засоби, а також як легальний, так і легітимний характер формування представницької демократії. Виникає необхідність

© О.М. Карпьяк, 2015

наукового комплексного дослідження детермінант, що обумовлюють зазначену проблематику, а також практичного узагальнення досвіду, виявлення та визначення специфіки застосування політтехнологій щодо сучасних виборчих процесів.

Аналіз досліджень і публікацій. У сучасній українській і російській політичній науці проблеми реалізації політтехнологій у виборчих процесах досліджували В. Бебик, Д. Видрін, Ф. Кирилук, В. Князев, О. Кудінов, Є. Куценко, Д. Арабаджиев, С. Лісовський, Ю. Левенець, М. Марченко, Д. Наріжний, А. Пойченко, Г. Почепцов, Ю. Сурмін, Г. Щокін та ін. Серед іноземних дослідників, які розробили основні теоретико-методологічні підходи в дослідженні політтехнологій, необхідно назвати таких, як: Р. Арон, П. Бергер, П. Бурдьє, Т. Лукман, Н. Луман, К. Поппер, М. Фуко, Ю. Хабермас, Ф.А. Хайєк, Й. Шумпетер? Ж. Еллюль та ін.

Мета дослідження – на прикладі парламентських виборів 2012 року проаналізувати комплекс технологічних методик використовуваних політичними інститутами у формуванні моделі проведення виборчих кампаній в Україні. З'ясувати значущість факторів у продукуванні, відтворенні практик виборчих кампаній - від критичних і латентних форм її проведення.

Виклад основного матеріалу. Вибори в парламент України 2012 характеризувалися нестійкістю політичної ситуації в країні. Політичні події, пов'язані з прийняттям низки нормативно-правових актів – закону «Про засади державної мовної політики», підписання «Угоди про зону вільної торгівлі в рамках СНД», законопроект про наклеп від партії – влади, а також відмова ЦВК у реєстрації кандидатів у депутати від опозиційних сил, насамперед Ю. Тимошенко, Ю. Луценка «розпалили» політичну обстановку до межі, таким чином формуючи конфліктно-генну ситуацію не тільки між владою та опозиційними партіями, але процес виходив за рамки міжпартійної боротьби, поширюючись на все суспільство, продукуючи тим самим стійкі, непримиренні світоглядні громадянські позиції щодо необхідності культурного відокремлення національних спільнот, реалізації назрілого, в силу вищезазначених причин, історико-культурного розмежування за регіональними ознаками, що неминуче призвело до протистояння на рівні інститутів влади, і актуалізувало питання про можливу федералізацію країни і введення двопалатного парламенту, що представляв інтереси окремих регіонів. Європейська політика мультикультуралізму в міждержавних відносинах виражена в девізі ЄС «The consent of the variety», («Згода в різноманітті»), запозичення якої, на думку експертів, може вирішити або «згладити» проблеми щодо цілісності українського суспільства, неприйнятна для українських реалій, тому що загрожує втратою національної ідентифікації.

Традиційно конфліктно-генними темами в виборчій кампанії постали питання щодо статусу російської мови; верховенства права в процесі виборчої кампанії; різна інтерпретація програм соціального розвитку; висування кандидатів по мажоритарних округах; зовнішньополітичні чинники; проблеми законодавчого, парламентського статусу політичної опозиції, відносини політичної опозиції і влади, особливо гостро ці суперечності виявляються на місцевому рівні.

Політична опозиція в Україні знайшла міжнародну правосуб'єктність, але ніяк не на вітчизняному законодавчому, парламентському рівні. Парламентські комітети, які здійснюють контролюючі функції за діяльністю державних органів і таким чином не допускають монополізації влади, особливо в сфері дотримання прав і свобод людини, свободи ЗМІ, контрольно-ревізійні функції, в європейській політичній практиці традиційно наділяються опозиційні сили, що закріплено на законодавчому рівні. Закони про політичну опозицію, які регламентують сферу відносин між політичними партіями на парламентському рівні? прийняті в ряді країн Західної Європи. Але необхідно відзначити радикальну відмінність особливостей взаємин між опозицією і партією влади в Україні та Європі. Непримиренні, насамперед ідеологічні відмінності і особистісна неприязнь українських політичних лідерів унеможливають продуктивну співпрацю між зазначеними партійними утвореннями на всіх рівнях. Протягом останніх десятиліть в Україні так і не сформовано традиції міжпартійного співробітництва. Причини криються в самій природі вітчизняних політичних еліт і партій, утворених у національному масштабі за проектами бізнес-структур, а відповідно й соціально-деструктивний характер їх відносин, основу яких складають стереотипи соціального управління від попередньої політичної системи і прагнення до монопольного панування в основних сферах суспільно-політичного життя. Західна система міжпартійних відносин характеризується усталеними нормативно-ціннісними традиціями політичного плюралізму іншого порядку, які формувалися впродовж тривалого часу, більшою мірою не ідеологічним протистоянням, так як ідеологія, по суті, у більшості європейських партій єдина, ліберально-демократична, а методологією, технологіями вирішення соціальних проблем. Ідеологічне протистояння характерне для міжпартійної боротьби першої половини ХХ століття, яке продукувало соціальні конфлікти та політичну нестабільність у суспільстві, в сучасних умовах врівноважено, нівельовано соціально-орієнтованою політикою країн Заходу. Партійна система України представлена ідеологічним протиборством, протистоянням антагоністичних соціальних цінностей і відображає весь соціальний спектр політичних орієнтацій суспільства: комуністичних, соціалістичних, націоналістичних, демократичних. До нинішнього часу ця тенденція зберігається.

Програми українських політичних партій характеризуються перевагою різномірних методів у соціальному управлінні, від поміркованих до радикальних. Не заглиблюючись у питання про природу і генезис цих політичних партій, тобто чим «проект» вони є, бізнес-структур, провладним або проросійським, можна констатувати, що програми партій різко контрастують в соціальному плані. Реально соціально-орієнтована складова в програмах і конкретної діяльності політичних партій на законодавчому та місцевому рівні незначна або ж носить декларативний характер. Соціальний склад більшості депутатського корпусу відображає усталену в суспільстві модель соціальної нерівності, тенденцію закріплення олігархізації суспільно-політичного життя. Партійні списки кандидатів у депутати на вибори до Верховної Ради України 2012 року дають можливість оцінити їх соціальну приналежність, статус, а відповідно і соціальну орієнтацію політичної партії. Журнал «Фокус» констатував, що «головна відмінність нинішньої кампанії від двох попередніх – це концентрація всього великого бізнесу навколо партії влади. Зокрема, як підрахувало видання, загальний стан п'яти найзаможніших кандидатів у депутати від Партії регіонів – \$ 4473 млн., тоді як топ-5 бізнесменів, які йдуть за списками об'єднаної опозиції, важать у 12 разів менше (\$ 370 100 000)» [1]. Винятком з цього правила, закону солідаризації влади і капіталу, стали кілька партій – «Удар» В. Кличка, ВО «Свобода» О. Тягнибока, «Фронт змін» А. Яценюка. Все це знайшло відображення у виборчій кампанії 2012 року, яка тісно пов'язана з політтехнологіями політичного домінування партій, орієнтованими на програмування певних політичних процесів у соціальній сфері, використовуючи при цьому нелегітимні способи конкуренції з політичними опонентами заради досягнення влади. Найчастіше використовуються протиріччя, що виникають у середовищі політичних опонентів з різних причин. Найбільш результативно були використані конфлікти між різними політичними центрами в середовищі «помаранчевих», між командами президента В. Ющенка і Ю. Тимошенко, Партією регіонів, коли вона перебувала в опозиції до влади. Деструктивна роль президента В. Ющенка в дезорганізації демократичної коаліції і невпевнена, вичікувальна позиція Ю. Тимошенко в надії зберегти її єдність, призвели до дезорганізації влади в Україні, чим не забарилися скористатися їх політичні опоненти всередині країни, «Партія регіонів» у 2010 році на президентських виборах, так і зовнішньополітичні «партнери» України – Росія, посиливши власний фінансово-економічний потенціал завдяки прорахункам української сторони у підписанні газових угод. В умовах, коли відбулася зміна партій при владі, напередодні виборів до парламенту України 2012 року, партія влади (партія регіонів) демонструвала суспільству організаційну стійкість,

єдину вертикаль влади, досягнуту в результаті незаконного проведення конституційної та судової реформ, правомірність яких спростовувалася опозицією. Необхідно визнати, що «Партія регіонів» проводила ефективну політику щодо прогнозування та запобігання конфліктогенних ситуацій у внутрішньопартійному середовищі. Політичні лідери або чиновники, що створювали конфліктні ситуації або які були «подразниками» громадської думки, переміщалися на політичну периферію. Політична опозиція, яка пройшла через внутрішньопартійні розколи і міжпартійну міграцію, так звану «тушкізацію», в умовах жорсткої політичної конкуренції та вимушеної ізоляції своїх політичних лідерів набули необхідний досвід консолідації сил. Напередодні виборів 2012 року опозиційні політичні сили, підписавши угоду про створення Об'єднаної коаліції з метою висування єдиних кандидатів на виборах. Об'єднана опозиція «Батьківщина» була заснована 7 квітня 2012 року. 07.04.2012 р – було створено блок шести опозиційних партій для спільної участі в парламентських виборах 2012 року на базі Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина». В Об'єднану опозицію увійшли партії «Батьківщина», «Фронт змін», «Народний рух України», «Народна самооборона», «За Україну!», «Реформи і порядок». 24.04.2012 р. – до Об'єднаної опозиції приєдналася Соціально-християнська партія. 20.06.2012 р. – до Об'єднаної опозиції приєдналася партія «Громадянська позиція» Анатолія Гриценка [2].

Виборча кампанія до Верховної Ради України 2012 року щодо застосування політтехнологій мало чим відрізняється від попередніх виборів. Традиційно протягом багатьох виборів в округах, де електорат неприхильний до існуючої влади, використовувалася технологія висування так званих технічних кандидатів, які не володіють реальними здібностями і властивостями впливу на громадськість. Головна їх роль полягала у відволіканні суспільної уваги від прийняттого для влади кандидата.

Технічні партії, термін, що виражає організаційні технології обмеження доступу опозиційних партій в окружних комісіях та повноцінної участі політичних партій у виборчій кампанії. Списки політичних партій, які претендують на участь у роботі окружних виборчих комісій, формується з числа маловідомих політичних сил, частка яких у загальному списку становить більше половини. Таким чином, рейтингові опозиційні політичні партії позбавляються можливості участі на стадії підведення підсумків результатів виборів.

На Заході і в центральних областях України впроваджувалася практика поділу виборчих округів між союзниками по партії і політичними «мігрантами» від опозиційних сил, хоча останні суспільно-резонансні події, пов'язані з підписанням В. Литвином, головою українського парламенту, закону про регіональні мови,

неприйняттю для електорату західних регіонів України, змусили партійних союзників влади змінити політичну географію виборчого маркетингу. Відзначався їх політичний дрейф у центральні та південні регіони України. До них можна віднести представників «Народної партії» В. Литвина, що балотувалися на півдні і в центрі України. Так, мажоритарний округ № 134 в місті Одесі та Малиновському районі, при узгодженні з партією регіонів був закріплений за депутатом від Народної партії Сергієм Гриневецьким. Округ № 140 в Одеській області, за підтримки місцевого адмінресурсу, закріплювався за нардепом з фракції НУНС, союзником партії влади, зачинателем української інновації в політехнології з руйнування опозиції, спеціалісту з так званої «тушкізації» опозиції Давидом Жванія [3].

Поява патронімів або «клонування» мажоритарників – чергова технологія, використувана більшістю політичних сил під час виборчої кампанії, у прагненні «розпорошити» голоси виборців на підтримку рейтингового кандидата. Представник ЦВК України Михайло Охендовський зазначає, що «в деяких округах з'являються особи, прізвища яких тотожні прізвищам інших рейтингових кандидатів, і навіть іноді збігаються імена та ім'я та по батькові» [4]. Графа «Проти всіх» у бюлетенях для голосування, як показали попередні вибори 2010 року, продукувала клонування виборчого номіналізму, появою однойменних кандидатів з прізвищем «Проти всіх». Тому причина скасування ЦВК України графи в бюлетенях «Проти всіх» обумовлена не тільки прагненням цілеспрямовано активізувати виборчий процес, а й недопущенням надалі подібних колізій. Хоча таким чином формується вимушений характер виборчої кампанії, що порушує права громадян у виборі власної позиції у разі незгоди з існуючою системою виборів в цілому, а таким чином стимулює або сприяє зворотному процесу – політичному абсентеїзму, неявки громадян на вибори. Політична сатира, яка зачіпає соціальні проблеми, широко використовується під час виборчих кампаній у країнах Заходу, є давня, історична традиція як легальна форма вираження свободи думок. Починаючи з XVIII ст., в Англії політична сатира розкриває недоліки влади і критику існуючого ладу використовувалась в протистовності двох політичних партій, що представляють інтереси вищих верств суспільства, дворян і зародження буржуазії: Торі і Віги – знаходить вираз у творах Даніеля Дефо, Джонатана Свіфта, Джона Арбетнога, Джона Драйдена та Олександра Поупа. Політичну культуру США, зокрема її сатиричний сегмент, формували корифеї американської літератури Марк Твен, у першій половині XX ст. у Великобританії – Олдос Хакслі і Джордж Оруелл. Класична форма гротескної інтерпретації авторитарних політичних режимів XX століття отримала розвиток в літературних творах чеських письменників Ярослава Гашека та Карела Чапека. Ро-

маніст Сінклер Льюїс висміює американські цінності періоду «холодної війни». Сучасна західна сатира представлена такими одіозними особами, як Кольбер, Стівен, телеведучий шоу «The Colbert Report», іронізує над політичними «проповідями» громадських діячів, публічно розкриваючи їх лицемірство. Політична сатира на сучасну суспільну дійсність в пародійній формі найбільш відома у представника британської літератури – Террі Прачетт.

В Україні, як показує практика, політична сатира як антиреклама найчастіше виявляється найбільш дієвим способом дискредитації влади опозиційними силами, ніж її пряма критика, тому й підпадала під офіційні репресії. Так, наприклад, на Дніпропетровщині причиною занепокоєння обласної влади стало зображення на бігборді бабусі з котом і напис: «Дізналася, що онук голосує за «Регіони», – переписала хату на kota». Бігборд з таким текстом спрямований проти правлячої в Україні Партії Регіонів – Віктора Януковича [5].

Це також свідчить про відсутність демократичних традицій у формуванні політичної культури в українському суспільстві, догматизмі офіційної системи пропаганди.

Широке поширення у виборчій політиці набула практика земляцтва та спорідненості в українській владі не тільки за партійними ознаками, а й за особистісними, сімейними. Патерналізм і сімейна спадкоємність у владі властиві в недалекому минулому – В. Ющенку, партії регіонів – В. Януковичу.

У Західних регіонах України, де рейтинг кандидатів від партії влади незначний, по мажоритарних округах передбачалася підтримка рейтингових кандидатів-«самовисуванців» лояльних до влади або ж, за відсутності таких, висунення держчиновників – глав територіальних адміністрацій, що мають реальний доступ до адміністративних ресурсів, а відповідно і можливість за підтримки інститутів влади здійснювати визначальний вплив на громадську думку за посередництвом підконтрольних їм ЗМІ, інформаційно-комунікативних каналів, інтернет-ресурсів, суспільного телебачення.

У той же час одночасне висунення кандидатів – претедентів від об'єднаної опозиції в парламент України по мажоритарних округах неминує створював дискомфортну, конфліктотенну ситуацію між ними. Дестабілізуючими факторами в міжкоаліційній угоді виступали особисті амбіції політиків, різні підходи в розумінні механізмів вирішення соціально-політичних проблем в українському суспільстві. Партії «Удар» В. Кличка, «Свобода» О. Тягнибока, «Вперед, Україно» Н.Королевської в процесі виборів практикували одночасне висунення кандидатів за мажоритарними округами від коаліції і так званого ліберал-демократичного «табору», партії Н. Королевської (провладний проект), задалегідь формували ситуацію політичної дезорієнтації і дезорганізації електорального поля,

що сприяло більше «розпорошенню» електоральної підтримки опозиційних сил на Заході України. Формат політичних учасників у зазначеному регіоні був штучним проектом політтехнологій, застосовуваних владою з метою дезорганізації опозиційних політичних сил, або ж заданий попередньою політичною елітою (за періоду правління Л. Кучми), яка втратила вплив на існуючі інститути влади в надії компенсувати власні втрати (економічні, політичні), або ж з метою нейтралізації влади, що обмежувало їх потенційне значення і суверенність у нинішніх умовах. Це, в свою чергу, могло спричинити денонсацію політичної єдності між названими партіями, а також обмежити їх суспільну значимість в сучасних умовах. Передвиборний слоган вітчизняних демократів, що демонструє їх єдність, аналогічний англійському – «Разом переможемо!», який використовували англійські лейбористи в 1950 році на виборах до парламенту, також подібно слогану президентської кампанії Н. Саркозі у Франції 2007 року: «Разом ми зможемо все!» або подібне передвиборне спільне гасло демократів Барак Обама та Хіларі Клінтон під час кампанії з виборів президента США в 2008 році: «Об'єднаймося для змін!» (Unite for Change!), в українських реаліях не гарантував успішну солідаризацію опозиційних сил, а також передбачувана ідентифікацію виборців з певною політичною партією [6].

Передвиборчі програми партій різко контрастують у плані їх відповідності з соціальною дійсністю. Комуністична партія України традиційно користується підтримкою електорату старшого покоління (літньої генерації) на півдні і сході країни, традиційно використовується ідеологізована форма тиражування архетипів політичної свідомості в масовій свідомості на рівні формальних декларацій: штамп, стереотипи, гасла: «Повернемо країну народу».

Щодо соціальної сутності партійної програми «Партії регіонів», то її можна порівняти з концепцією українського літератора, філософа XIX століття П. Куліша. Концепція, що пропонує соціальну солідаризацію українського суспільства на основі соціально-духовної єдності різномірних соціальних верств – бідних і багатих, по суті є спробою приховування істинних механізмів збереження (суспільного нівелювання) природи українського капіталізму, існуючої в суспільстві моделі суспільно-економічної нерівності, далекої від стандартів політики соціального партнерства влади, суспільства та великого капіталу в країнах Західної Європи.

Політика, яка проводилась урядом В. Януковича, жорсткого соціально-економічного курсу, спрямованого на скорочення соціальних програм ще більше соціально дисонансувала з суспільством. В умовах глобальної фінансово-економічної кризи, суспільство і капітал були поставлені в нерівноцінні рамки, основний тягар і тяжкість виходу з кризи в односторонньому порядку були покладені тільки на населення

країни. «Доходи – капіталу, витрати – населенню» – логіка соціальної, бюджетної політики уряду, що виражав антисоціальний механізм виходу з кризи. Таким чином, соціальна відповідальність влади і капіталу нівельовані обопільним прагненням зберегти основоположну природу сьогодишньої нерівності, методи капіталізації прибутку, тобто одержання надприбутку за рахунок збереження низької вартості найманої робочої сили. Апеляція капіталу і влади на несприятливу кон'юнктуру сучасного ринку не відповідає дійсності і суперечить реальному зростанню їх доходів. Розмір доходів вітчизняних олігархів дисонансує непорівнянно з рівнем рентабельності кампаній в країнах Заходу. Якщо в Україні в процесі виробництва товару частка витрат на робочу силу складає в межах 8-10% від чистого прибутку, то в країнах Західної Європи – 20-40%. Вочевидь фіксуються і інституційно відтворюються параметри суспільства соціальної несправедливості, внаслідок чого зростає рівень соціальної поляризації в українському суспільстві, на що вказують експерти західних країн. Існуюча модель суспільно-економічних відносин в сучасній Україні закріплює панівне становище національних олігархічних груп щодо перерозподілу суспільного продукту в їхніх інтересах, затверджується і закріплюється на державному рівні політика отримання надвисоких прибутків представниками великого капіталу, в той же час за мінімальним, залишковим принципом формується бюджет мінімальних соціальних витрат: підтримується низький рівень доходів населення, низька купівельна спроможність, низькі пенсії. Показники за цими параметрами найнижчі серед країн Європейського Союзу. Українська модель соціально-економічних відносин відображає політику первісного нагромадження капіталу на Заході в XIX столітті, взагалі не відповідає сучасній європейській, яка передбачає зовсім інші параметри і стандарти соціального життя. Держава на Заході зацікавлена у недопущенні абсолютної монополізації капіталом усіх сфер суспільно-економічного життя, українська влада не сприймає європейські механізми, стандарти і принципи соціальної політики, формує модель відносин іншого роду, взаємовиключних складових – одночасно соціально обмеженою для продуктивних сил і необмеженою для капіталу, таким чином, закріплюючи існуючу систему антагоністичних соціальних відносин. Подібна політика знижувала рівень популярності партії влади, «партії регіонів» серед населення України, що змушувало владу використовувати маніпулятивну технологію, стратегію по мобілізації, формуванню громадської думки на підтримку оголошених реформ і власного передвиборного іміджу.

Покривна технологія, яка використовувалася під час парламентських виборів 2012 року, для демонстрування соціально-орієнтованої політики, соціального партнерства влади, не ві-

дображала реалії, дійсної природи сучасних соціальних відносин. Наведені статистичні показники соціальних досягнень влади носили формальний характер. Наприклад, показники скорочення безробіття не відображали масштаби широко поширеного в Україні прихованого безробіття, особливо у держбюджетній сфері – неповний робочий день, неоплачувані відпустки, переведення на неповні ставки, оклади. Пропаговані або ж обіцяний рівень зростання заробітних плат не відповідають купівельній спроможності українського населення в задоволенні найнеобхідніших життєвих потреб, розмір витрат сімейного бюджету на зазначені потреби досягає 90% від отриманих доходів.

Як показують опитування громадської думки, найбільш актуальними питаннями для громадян є соціально-економічні проблеми, підвищення рівня життя, що й повинно складати головну мету суспільного розвитку. Ідеологізація, маніпулятивні технології в обґрунтуванні стратегії розвитку соціально-політичного життя повинні перейти на другий план у діяльності як партій, так і влади.

Висновки. Проведений аналіз факторів, які

обумовлюють особливості розвитку сучасного виборчого процесу показує, що на протязі останніх десятиріч в Україні традиційно сформувалися два монолітні центри основних політичних сил, демократичний – зорієнтований на європейські цінності та консервативний – проросійської орієнтації, солідаризований з великим капіталом і який має олігархічну природу.

Все це знайшло відображення, зокрема на виборах до парламенту України 2012 року – на сході і півдні «Партія регіонів», і на заході – «Об'єднана опозиція». Паритет сил склався рівнозначно, але, як показали результати виборів, вони залежали не стільки від легальних способів їх проведення, а в більшій мірі від ефективності використовуваних партіями політехнологій по залученню громадської думки до пропагованих цінностей.

Сучасний етап розвитку політехнологій а також практика їх впровадження у масову свідомість суб'єктами виборчого процесу – держава, політичні партії, інститути влади, політичні лідери свідчить про комплексний характер їх використання при пріоритетності використання адміністративних ресурсів влади.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Названі найбагатші кандидати зі списків лідерів парламентської кампанії: / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://u-news.org.ua>
2. Об'єднана опозиція «Батьківщина» прийняла присягу в Києві. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipress.ua/news/>
3. ЦВК – Вибори народних депутатів України 2012 :/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2012/wp032?PT001F01=900>
4. ЦИК обеспокоен «клонированием» мажоритарщиков [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unian.net/news/>
5. Депутат про «бабусю з котом»: трохи гумору політиці не завдить / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.golosua.com/politika/>
6. Вместе мы можем все! Слоган победоносной президентской кампании НИКОЛЯ САРКОЗИ, Франция, 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://voxfree.narod.ru/slogan/election.html>

Стаття надійшла до редакції 26.04.2015

REFERENCES:

1. Nazvani naybagatshi kandidati z spiskiv liderv parlamentskoyi kampanyi. (Named the richest candidate lists with leaders of the parliamentary campaign). Regime to access: <http://u-news.org.ua/>
2. Obiednana opozytisiya batkivshchyna prynyala prysyagu v kyievi. (United Opposition «Fatherland» took oath in Kiev). Regime to access: <http://ipress.ua/news>
3. CVK-Vibori narodnich deputativ Ukraini 2012. (CEC- Elections of People's Deputies of Ukraine 2012) Regime to access: [//www.cvk.gov.ua/pls/vnd2012/wp032?PT001F01=900](http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2012/wp032?PT001F01=900)
4. Tsik obespokoien klonirovaniem majoritarschikov (CEC concerned «cloning» mazhoritarschikov). Regime to access: <http://www.unian.net/news/>
5. Deputat pro «babusju z cotom» : trochi humoru politici ne zavadit (The deputy of the «grandmother with a cat»: a little humor does not hurt Policy). Regime to access: <http://ua.golosua.com/politika/>
6. Vmeste mi mojem vse! (Together we can do everything! The slogan of the victorious presidential campaign, Nicolas Sarkozy France, 2007)Regime to access: <http://voxfree.narod.ru/slogan/election.html>

Карпак Олексій Михайлович – кандидат політичних наук, доцент
Дніпродзержинський державний технічний університет
Адреса: 51918, м.Дніпродзержинськ, вул. Дніпробудівська, 2
E-mail: kama21@ukr.net

Karpiak Oleksij Mihaylovich – PhD in political science, associate professor
Dneprodzerzhinsk state technical university
Address: 2, Dniprobudivska Str., Dneprodzerzhinsk, 51918, Ukraine
E-mail: kama21@ukr.net